

Gemensamhetsanläggningar för VA

– resultat från VA-guidens utvecklingsprojekt och förslagen i Utredningen om hållbara vattentjänster

Mats Johansson, VA-guiden / Ecoloop

2018-11-23

vaguiden

Gemensamhetsanläggningar för VA - en del i genomförandet av kommuners VA-planer

Ett projekt finansierat av Havs-och vattenmyndigheten och genomfört av VA-guiden, Lantmäteriet, kommuner & VA-huvudmän

[Rapporten finns på Havs- och vattenmyndighetens hemsida](#)

2018-11-23

vaguiden

Mål med projekt 1

- Beskriva potential för att minska utsläppen från små avlopp
- Tydliggöra juridiska frågor om gemensamhetsanläggningar
- Visa på vilka samråd/tillstånd som kan behövas
- Möjligheter och begränsningar för hur kommunen kan arbeta
- Lyfta fram exempel på förvaltning av gemensamhetsanläggningar för VA

2018-11-23

vaguiden

Osäker statistik, men:

- Minst 160 000 fastigheter i landet är anslutna till gemensamhetsanläggningar för va
- Ca 23 000 gemensamhetsanläggningar för avlopp
- 2 800 gemensamhetsanläggningar av dessa har fler än 20 fastigheter anslutna för avlopp
- 7 000 samfällighetsföreningar
- Det finns möjlighet att få fram bra statistik på kommunal nivå.

2018-11-23

vaguiden

Vilken potential har gemensamhetsanläggningar för va?

Exempelberäkning 1:

- 100 kommuner skapar fyra ga per år, med i snitt 15 deltagande fastigheter
- > 6 000 fastigheter åtgärdar sina avlopp
- Motsvarar en ökad åtgärdstakt med 1 %

Idag är åtgärdstakten ca 3%
- Hållbar åtgärdstakt enligt HaV ca 5%

POTENTIAL!?

2018-11-23

vaguiden

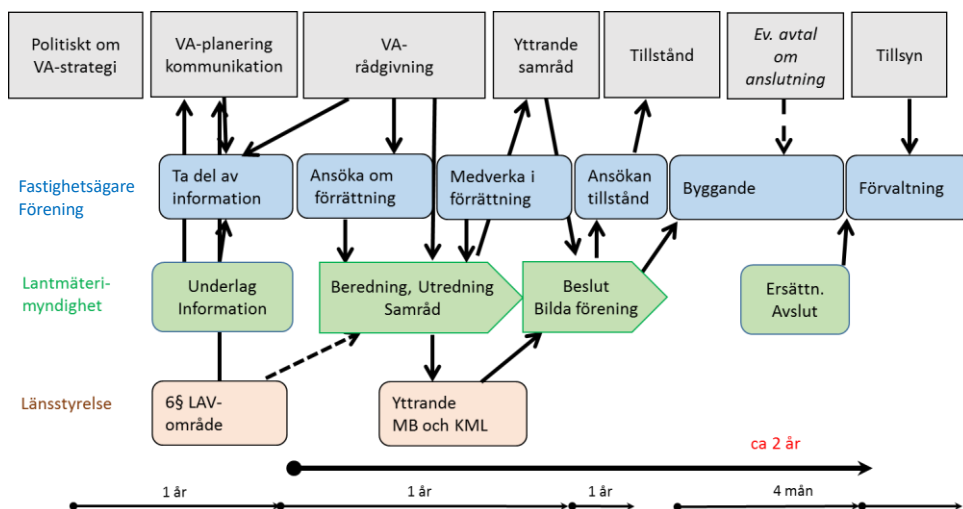
Slutsatser

- Gemensamhetsanläggning för avlopp har en potential för att minska utsläppen från små avloppsanläggningar, men mer statistik och kunskap behövs
- Viktigt att lyfta fram juridiska förutsättningar i ett tidigt skede
- Ansvarsfördelningen mellan kommun, enskilda och myndigheter behöver tydliggöras
- Viktigt att sprida kunskap om gemensamhetsanläggningars för- och nackdelar

2018-11-23

vaguiden

Arbetsprocess ga för va - komplext

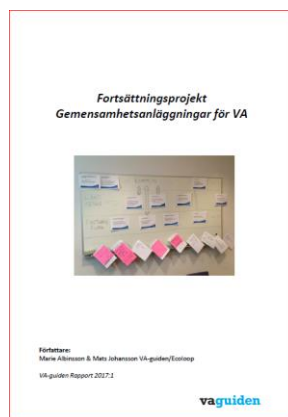
vaguiden

LANTMÄTERIET

Fortsättningsprojekt, Gemensamhetsanläggningar för va

Ett projekt finansierat av
Havs- och
vattenmyndigheten

Rapport finns sart på
Havs- och
vattenmyndighetens
hemsida

2018-11-23

vaguiden

Frågor för fortsättningsprojektet

- Utveckla och förankra arbetsprocessen
- Vad kostar gemensamhetsanläggningar jämfört med enskilt och allmänt VA?
- Vad tycker fastighetsägarna?
- Gemensamhetsanläggningar i VA-planeringen

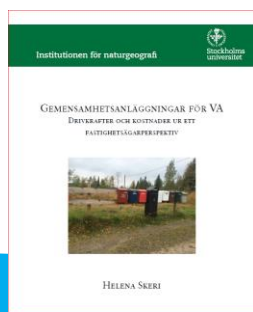
2018-11-23

vaguiden

Resultat

- Intervjustudie med fastighetsägare
- Sammanställning av kostnader

Publicerat examensarbete

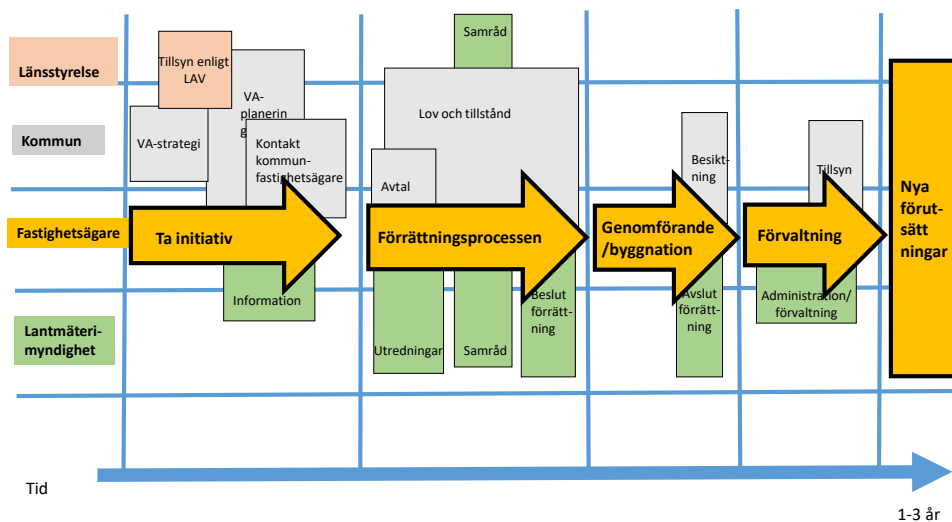

- Exempel på olika förhållningssätt från kommunerna
- Beskrivning av olika typer av ga för va
- Utvecklad arbetsprocess

2018-11-23

vaguiden

Beskrivning av arbetsprocess för att bilda ga för va

Lärdomar

- Vi behöver sprida den ofta "tysta" kunskap som finns om gemensamhetsanläggningar i kommunen och hos lantmätare
- 6 § LAV är en knäckfråga → Utredningen om hållbara vattentjänster...
- Det saknas en nationellt ansvarig aktör för vägledning
- Gemensamhetsanläggningar bildas inte av sig själva
 - fastighetsägarna behöver stöd
- Drift och underhåll är avgörande för långsiktig funktion
 - oavsett teknisk lösning

Frågor som kvarstår

- Hur får vi till stånd effektivt samarbete mellan lantmäteri, kommun, fastighetsägare och bransch?
- Hur ska kommunen förhålla sig till samfälligheter med avtalsanslutning till allmänt va?
- Hur kan kommunen stötta fastighetsägare som vill bilda eller som förvaltar gemensamhetsanläggningar för va?
- Organisatorisk och social hållbarhet - hur säkerställer vi detta?

2018-11-23

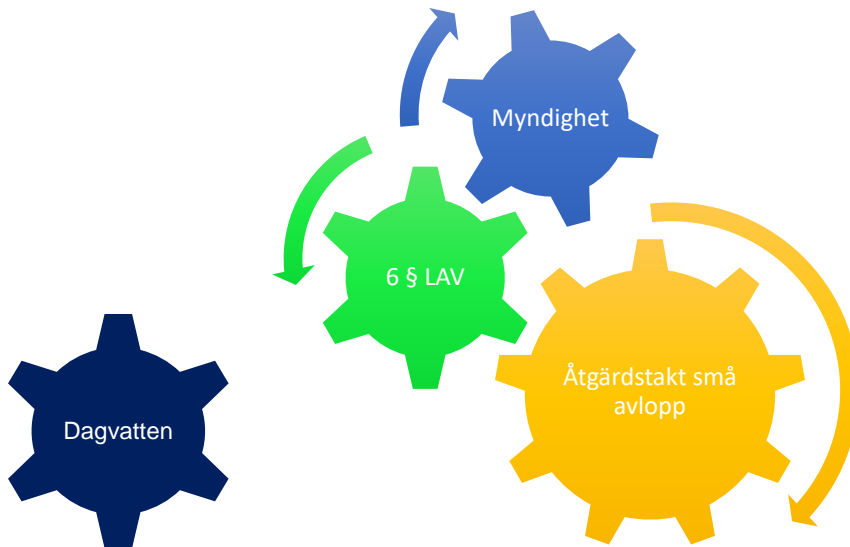
vaguiden

Vägar till hållbara vattentjänster

Utredare: Anders Grönvall

Sekreterare: Sara Linde, Åsa Talvik, **Mats Johansson**

Styrmedelskedja

15

6 § Lagen om allmänna vattentjänster

- Kommunens skyldighet att ordna vattentjänster
 - Hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön
 - I ett större sammanhang (ca 20-30 fastigheter ibland färre)
- Kommunen ska bestämma verksamhetsområde
- Beslutet kan endast laglighetsprövas

Föreslagen lydelse 6 §

Om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, ska kommunen

1. bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och
2. se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän va-anläggning.

Vid bedömningen av behovet av en vattentjänst enligt första stycket ska särskild hänsyn tas till möjligheten att på ett annat sätt uppnå ett motsvarande skydd för människors hälsa och miljön.

Förslag ändring av 6 § och tillsynsvägledning

- Ett tillägg till 6 § vattentjänstlagen som innebär att när kommunen bedömer behovet av en vattentjänst *ska särskild hänsyn tas till möjligheten att på ett annat sätt uppnå ett motsvarande skydd för människors hälsa och miljön*
- Tillsynsvägledning till länsstyrelserna: HaV i samarbete med de andra myndigheter som arbetar med vattentjänster

Planering av vattentjänster 6 a §

- För varje kommun ska finnas en av kommunfullmäktige fastställd plan för hur kommunen långsiktigt ska uppfylla sina skyldigheter att ordna vattentjänster Författningsförslag SOU 2018:34 24 enligt 6 §.

Avloppsrådgivning

- Central, statlig va-rådgivning – kan avlasta kommunerna
- Statligt stöd till kommuner av samma modell som för energirådgivning bör utredas
- Mer kunskap om gemensamhetsanläggningar - HaV

Övriga förslag

- Avloppsdeklaration
- Nationell plattform för vattentjänsterna
- Utred särtaxa
- Mindre lagändringar för att öka tydligheten
- Uppdrag om system för insamling av uppgifter om små avlopp
- Ökad vägledning och stöd till kommunerna om kretslopp och återföring av näring

Remiss

Utredningens betänkande har varit på remiss tom 31 oktober 2018.

Frågor och diskussion

Utredningen om hållbara vattentjänster

34

Tack!

Mats Johansson

Utredningen om hållbara vattentjänster